

POSTANOWIENIE

5 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 5 września 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.G.

przeciwko W.M., M.G.

o eksmisję i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej J.G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z 5 października 2022 r., II Ca 3069/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokat A.B. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł, powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i wskazał, że „co do wyżej opisanych zarzutów naruszenia prawa materialnego i prawa procesowego zachodzą okoliczności opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., związane z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a co do przepisów prawa materialnego również przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wskazująca na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów”. W uzasadnieniu podniósł, że „jeśli chodzi o wskazane przepisy prawa procesowego, to zostały one naruszone przez oparcie oceny prawnej na okolicznościach faktycznych, które nie były bezsporne i nie zostały również ustalone w ramach przyjętego za podstawę uzasadnienia stanu faktycznego. Jak pokazuje przykład niniejszej sprawy, zagadnienie to ma charakter istotny i wymaga oceny przez Sąd Najwyższy. Wynika to również z pewnej niedookreśloności pojęcia „stan rzeczy” użytego przez ustawodawcę w treści art. 316 § 1 k.p.c., jako podstawa wyrokowania”.

Następnie skarżący zaznaczył, że „odnośnie przepisów prawa materialnego a w szczególności art. 5 k.c., istotność powołanego w sprawie zagadnienia wynika z tego, że przesłanki do jego zastosowania nie są wyraźnie określone w przepisie przez co niejasne są zasady jego stosowania przez sądy, zwłaszcza w nietypowych stanach faktycznych, jak ten, który stał się przedmiotem niniejszej sprawy. Nie jest też jasne czy przy stosowaniu art. 5 k.c., wystarczy powołać się ogólnie na nieokreślone zasady współżycia społecznego, czy też należy konkretnie wskazać, jaka przyjęta w społeczeństwie zasada współżycia społecznego została naruszona postępowaniem jednej strony wobec drugiej. Ta ostatnia okoliczność wywołuje również rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, o czym świadczy zestawienie wyroków zapadłych wskazanych na stronie 8 uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji. Należy zauważyć, że występuje tutaj rozbieżność nie tylko w zakresie powołanego tam orzecznictwa Sądu Najwyższego, ale również sądów

powszechnych. Stanowisko odmienne od tego zajętego w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy zajęły m.in. Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 16 grudnia 2021 r., I Aca 259/20 oraz Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 15 października 2020 r., I Aca 361/20.”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga zidentyfikowania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację juretryczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie. O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy z mającego zastosowanie lub mogącego mieć zastosowanie w sprawie przepisu dekodowane są różne normy prawne, a brak jest wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie, które by te różnice usuwały i wyjaśniały przyczyny ich występowania.

W ocenie Sądu Najwyższego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został przez powoda zredagowany nieprawidłowo ze względu na połączenie treści i wymieszanie dwóch wyodrębnionych w art. 398⁴ § 1 k.p.c. oraz art. 398⁹ § 1 k.p.c. elementów konstrukcyjnych, które dopiero łącznie stanowią o kompletności i zdatności do rozpoznania skargi kasacyjnej. Skarżący nie dostrzega istoty instytucji tzw. „przedsądu” i konieczności oddzielenia przesłanek decydujących o zdatności skargi kasacyjnej do przyjęcia po wstępnym zbadaniu, zmierzającym do stwierdzenia, że pod rozwagę Sądu Najwyższego poddane zostaną sprawy o szczególnym znaczeniu dla nauki prawa i orzecznictwa.

W części obejmującej uzasadnienie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący odwołał się jedynie w dwóch zdaniach do naruszenia „wskazanych przepisów prawa procesowego”, zakwestionował – wbrew art. 398³ § 3 k.p.c. – prawidłowość ustaleń faktycznych w sprawie, a następnie zwrócił uwagę na istotność niedookreśloności pojęcia „stan rzeczy”, formułując tym samym postulat względem ustawodawcy, by w art. 5 k.c. użył innego pojęcia. W tym fragmencie uzasadnienia wniosku nie sposób dostrzec podjęcia się przez skarżącego jakiegokolwiek próby analizy problemu nowego, dotychczas przez sądy nierozważanego. Skarżący nie sformułował żadnego istotnego zagadnienia prawnego w ujęciu uniwersalnym i jednocześnie powiązanego z rozpoznawaną sprawą. Dodatkowo w wywodzie powinna się znaleźć argumentacja prawna, potwierdzająca to, że sformułowane zagadnienie jest w różny sposób rozwiązywane w orzecznictwie, a rozbieżności nie zostały dotąd rozstrzygnięte. Zarzucając naruszenie art. 5 k.c. skarżący podobnie ograniczył się do zasygnalizowania, że niejasne są zasady jego stosowania przez sądy. Tymczasem na temat charakteru „zasad współżycia społecznego” Sąd Najwyższy wypowiadał się wielokrotnie. Jeżeli zaś skarżący dostrzegł inne, nierozstrzygnięte dotąd „istotne zagadnienie prawne” na tle wykładni i stosowania art. 5 k.c., to powinien zagadnienie to sformułować i uzasadnić, czego zupełnie nie uczynił. Tym samym przesłanka „istotnego zagadnienia prawnego” nie mogła zdecydować o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skutku w postaci przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogła również wywołać powołanie się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Na występującą rozbieżność w stosowaniu określonego przepisu prawnego, w szczególności art. 5 k.c., nie może wskazywać powołanie przez skarżącego dwóch wyroków sądów powszechnych, w których *in casu* opowiedziały się one za stanowiskiem innym od zaprezentowanego przez Sądy *meriti* w niniejszej sprawie. Skarżący powinien przedstawić argumentację przemawiającą za tym, że wątpliwości w stosowaniu określonego przepisu zachodzą, na czym polega dokonywanie odmiennej jego wykładni przez różne sądy powszechne, przy jednoczesnym uwzględnieniu, że w sprawie o takim samym stanie faktycznym i podczas stosowania tych samych przepisów doszło do wydania skrajnie różnych

rozstrzygnięć, prowadzących do funkcjonowania w obrocie sprzecznych orzeczeń, wywołujących rażąco wadliwe konsekwencje prawne. Takiej argumentacji skarżący nie przytoczył.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powoda z urzędu orzeczono stosownie do § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6 w związku z § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2024 r. poz. 763).

A.W.

[ms]